

Nr 170.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av vissa avtal mellan kronan och Stockholms stad samt mellan kronan och aktiebolaget Stockholms bryggerier om fastighetsöverlåtelse m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ola Jeppsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Jeppsson:

Genom beslut den 2 november 1928 har Kungl. Maj:t meddelat direktiv för den av kronans fastighetskommission av år 1925 bedrivna verksamheten och
Bihang till riksdagens protokoll 1931. I saml. 151 häft. (Nr 170—171.) 464 31 1

därvid uppdragit åt kommissionen att efter erforderlig utredning underhandla med Stockholms stad om reglering av åtskilliga kronans och Stockholms stads mellanhavanden, som i skrivelsen närmare angivits, ävensom förklarar att kommissionen ägde vid de underhandlingar, som uppdragits åt kommissionen, till behandling upptaga även ytterligare mellanhavanden och förslag, som stode i samband med de meddelade uppdragen eller som lämpligen kunde göras till föremål för förhandling i sammanhang med dessa uppdrag. Tillika har kommissionen bemyndigats att i samband med sina förhandlingar med staden om vissa kronans och stadens mellanhavanden, i den mån så visade sig erforderligt eller lämpligt, upptaga förhandlingar jämväl med ägare till enskild tillhörig fastighet, som angränsade sådan kronans mark, om vars reglering förhandlingar fördes mellan kronan och staden.

I skrivelse den 16 februari 1931 har kommissionen meddelat, att kommissionen till åttlydnad av de sålunda givna direktiven fört förhandlingar med delegerade för Stockholms stad rörande de ämnen, vilka särskilt angäves i direktiven, ävensom rörande vissa ytterligare mellanhavanden och förslag, som stode i samband med de kommissionen meddelade uppdragen eller som lämpligen syntes böra göras till föremål för förhandling i sammanhang med dessa uppdrag. Kommissionen har vidare anfört, att det under förhandlingarnas gång visat sig, att vissa frågor vore av den angelägna beskaffenhet, att deras lösning icke utan olägenhet kunde uppskjutas. Ur komplexet av förhandlingsfrågor hade därför utbrutits nyssberörda delar och avslutats fyra skilda, villkorliga avtal mellan å ena sidan kommissionen för Kungl. Maj:t och kronan samt, å andra sidan, Stockholms stads fastighetsnämnd¹⁾ för staden, ävensom ett villkorligt avtal mellan kommissionen för Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt aktiebolaget Stockholms bryggerier, å andra sidan.

Samtliga dessa avtal jämte tillhörande kartor hava med skrivelsen överlämnats till Kungl. Maj:t.

Ett av de mellan kommissionen och fastighetsnämnden slutna avtalen avser upplåtelse från kronans sida av visst område å Djurgården för utvidgning av Värtagasverket. Beträffande detta avtal hava ytterligare överväganden befunnits påkallade. Två av de övriga mellan kommissionen och fastighetsnämnden slutna avtalen röra de av staden för Katarina sjukhus disponerade fastigheterna samt förvärv från stadens sida av fastigheterna nr 14 och 16 i kvarteret Nederland och från kronans sida av tomten nr 23 i kvarteret Gråberget. Avtalet mellan kommissionen och aktiebolaget Stockholms bryggerier samt det återstående avtalet mellan kommissionen och fastighetsnämnden röra kvarteret Asplunden. Samtliga dessa fyra avtal, vilka torde få såsom bilagor fogas vid detta protokoll, torde nu böra underställas riksdagens prövning.

Rörande de nu ifrågavarande särskilda avtalen har kommissionen anfört och åberopat huvudsakligen vad härefter anges.

Fastighets-
kommis-
sionen.

¹⁾ Förhandlingarna hava för stadens del förts av särskilda delegerade, utsedda av stadens fastighetsnämnd, nämligen borgarrådet H. Sandberg, byggmästaren A. E. Magnusson, borgmästaren C. Lindhagen, redaktören G. Albin och ledamoten av försäkringsrådet O. Carlsson.

Beträffande först avtalet rörande de av staden för Katarina sjukhus disponerade fastigheterna framgår av handlingarna följande:

I särskilda framställningar den 16 april 1926 och den 1 juli 1927 anhöll stadens fastighetsnämnd att, i avvaktan på definitiv överenskommelse mellan kronan och staden rörande de av Katarina sjukhus disponerade fastigheterna, staden måtte medgivnas rätt att disponera för utläggning till Katarina Bangata enligt fastställd stadsplan successivt erforderlig mark från nämnda fastigheter. Dessa framställningar överlämnades av Kungl. Maj:t till fastighetskommissionen.

Rörande rätten till de fastigheter, som disponeras för Katarina sjukhus, hade sedan gammalt förelegat vissa tvistigheter mellan kronan och staden, för vilka närmare redogörelse lämnades i två promemorior, den ena upprättad för kommissionens del av dess sekreterare och den andra upprättad för stadens del av stadsjuristen Halvar G. F. Sundberg. Ur dessa promemorior inhämtas bland annat följande.

Fastigheterna utgöras av de i kvarteret Bondetorpet mindre på Södermalm å fri och egen grund belägna fastigheterna nr 1, 3 och 5 om tillhoppa 4,774.2 kvm. samt de å ofri och stadens grund belägna fastigheterna nr 2 och 4 om tillhoppa 601.2 kvm. Samtliga tomter hava förvärvats av kronan i slutet av 1700-talet för att användas till kronobränneri, samt disponerades i början av 1800-talet av allmänna magasininsinrättningen. År 1823 beslöt riksdagen att allmänna magasininsinrättningen skulle nedläggas och att dess fastigheter skulle avyttras, dock icke förr »än uttrönt blivit om och huruvida statsverket eller andre publike verk kunna vara i behov, att desse egendomar, vare sig en eller flere, till nyttige ändamål för det allmännas räkning övertaga, i vilket fall husen ej komma att försäljas, utan till vederbörande verks disposition överlätas, emot skäligen ersättning, vilken, efter föregången ordentlig och på lagligt sätt verkställd värdering, bestämmas bör».

Några år senare kom fråga före om ett bättre ordnande av huvudstadens sjukvårdsförhållanden. Särskilda kommitterade för utredning av dit hörande ärenden blevo av Kungl. Maj:t tillsatta. I ett den 30 oktober 1827 avgivet betänkande föreslogo kommitterade bland annat, att till överståthållarämbetet skulle överlämnas Katarina f. d. kronobränneri för att användas till dels ett provisoriskt sjukhus, som vid inträffande epidemier skulle stå redo att mottaga de insjuknade, dels en anstalt, där vård och sysselsättning kunde beredas för patienter med bensår och dylika sjukdomar. Med bifall till kommitterades framställning förordnade Kungl. Maj:t genom brev den 21 november 1827 och den 26 mars 1828, att Katarina f. d. bränneri skulle upplätas till »ett provisoriskt sjukhus för Stockholms stad».

För utarbetande av förslag till organisation av de nya sjukvårdsinrättningar och anskaffande av nödiga medel sammanträdde sjukvårdskommitterade till överläggning med deputerade från Stockholms stad. De senare vitsordade ombärligheten av ett provisoriskt sjukhus men avböjde såsom för det dåvarande mindre behöflig den föreslagna inrättningen för bensårs- och dylika patienter. I överensstämmelse härmed avslöto kommitterade den 3 november 1828 en förnyad framställning, som av Kungl. Maj:t i huvudsak bifölls genom brev den 3 december 1828. I detta brev angives det provisoriska sjukhusets syfte vara att »vid inträffande epidemier och en mera utbredd sjuklighet kunna mottaga de sjuka, vilka ej å de övriga sjukhusanstalterna kunna inrymmas eller där icke böra intagas i anseende till den smittande egenskapen av deras sjukdomar».

Då emellertid 1823 års riksdag bestämt, att ersättning skulle lämnas för de f. d. bränneribyggnader, som upplätos till allmännyttiga ändamål, erfordrades

riksdagens bifall till den gjorda upplåtelsen av Katarina bränneri, vilken skett utan vederlag från Stockholms stad. I en till riksdagen den 16 januari 1829 avlåten proposition föreslogs därför, att Katarina förra kronobränneribyggnader måtte utan ersättning upplåtas till det angivna ändamålet »emot skyldighet för staden att dem underhålla och med villkor, att de till staten återfalla, så snart sjukhusinrättningen därstädes upphör». Riksdagen lämnade härtill sitt bifall.

Värdet av Katarina f. d. bränneri uppfördes av statskontoret i dess huvudbok över magasinsskatten ända tills 1844—45 års riksdag beslöt beloppets avskrivning, varvid dock upprepades förbehållet om byggnadernas återställande till statsverket, då de ej längre behövdes för det ändamål, vartill de upplåtits.

Provisoriska sjukhuset, vilket då rymde omkring 170 patienter, togs i bruk den 22 juli 1831. Det ställdes till en början under fattigvårdsdirektionens, men år 1843 under den s. k. stadsnämndens överinseende. År 1858 utfärdade stadsnämnden instruktion för provisoriska sjukhuset, vari angavs, att anstalten skulle vara avsedd att mottaga

a) personer, vilka, utan att vara behäftade med smittsam sjukdom, antingen insjuknade å fattigbarack och efter erhållen läkarattest till sjukhuset remitterades eller, i följd av bristande utrymme å församlingarnas försörjningshus och å kungl. serafimerordenslasarettet, av församlingsnämndernas fattigvårdsavdelningar dit överlämnades ävensom sådana å allmänna arbetshuset eller därmed förenade uppfostringsinrättning insjuknade hjön, som behövde långvarigare eller annan vård än därstädes vore tillfälle att erhålla, varjämte — därest skyndsamt hjälp, som icke tålde uppskov, erfordrades — stadsnämndens ordningsbyrå ägde att, efter erhållen sjukattest, patient till sjukhuset hänvisa; b) personer, vilka, angripna av smittsam sjukdom, antingen icke kunde eller borde å försörjningshus intagas eller i sina hemvist vårdas, utan måste, sedan vederbörande myndighet eller behörig person därom förordnat, till sjukhuset hänvisas; samt c) efter av fattigläkare eller andra vederbörande gjord anmälan, sådana med bensår behäftade patienter, vilka genom fortsatt tjänlig behandling ansåges kunna läkas.

Provisoriska sjukhuset bestod alltså av tvenne avdelningar: medicinska avdelningen, omfattande de tvenne förstnämnda kategorierna, samt bensårsavdelningen.

År 1878 omorganiserades anstalten under namn av Katarina sjukhus till en sjukvårdsinrättning för såväl vård av smittsamma sjukdomar som för annan sjukvård och blev då en vanlig sjukvårdsinrättning. Sedan ett särskilt epidemisjukhus år 1893 öppnats, överflyttades vården av smittsamma sjukdomar till detta sjukhus. Den icke epidemiska sjukvården överfördes åren 1902—1903 till nuvarande Åsö sjukhus. Katarina sjukhus erhöll då en helt förändrad karaktär och togs i anspråk för vård av akut sinnessjuka personer inom staden.

Såsom sjukvårdsbyggnader vid Katarina sjukhus användes mycket länge samma byggnader, vilka funnos vid egendomens ursprungliga upplåtande till staden. Byggnadernas iordningställande för sjukvården bekostades väsentligen med stadens medel. Staden uppförde vidare år 1888 tvenne uthusbyggnader på tomten. En del vid övertagandet befintliga byggnader hava numera rivits. Åtskilliga ombyggnader och förbättringar, vilka icke kunna rubriceras såsom allenast underhållsåtgärder, hava under tidernas lopp ägt rum.

På grund av de sålunda angivna omständigheterna vid fastigheternas upplåtelse till Stockholms stad gjordes från kronans sida av dess vederbörande myndigheter gällande, att då staden icke längre använde fastigheterna för de ändamål, vartill de upplåtits, nämligen provisoriskt eller reservsjukhus för epidemiska sjukdomar, så syntes staden icke längre äga att disponera fastigheterna, utan torde dessa i enlighet med det vid upplåtelsen gjorda förbehållet böra återfalla till kronans fria disposition. Stadens skyldighet att återställa

fastigheterna till kronan vore alltså beroende på tolkningen av upplåtelsebestämmelserna och dessa syntes giva vid handen, att stadens numera förändrade användning av fastigheten borde medföra deras återlämnande till kronan.

Från stadens sida har återigen framhållits i stadsjuristen Sundbergs promemoria: Kronan hade för ungefär 100 år sedan upplåtit Katarina kronobrännerriegendom för att användas till ett permanent »provisoriskt sjukhus», avsett för vissa kategorier av sjuka enligt den av 1827 års kommitterade uppgjorda planen. I överensstämmelse med denna plan hade egendomen sedermera nyttjats för sjukvårdsändamål fram till år 1878. Den omorganisation, som då ägde rum, syntes hava betagit sjukvårdsanstalten den särskilda karaktär, som densamma dittills haft, i det sjukhuset då likställdes med övriga sjukhusinrättningar. Den »provisoriska» karaktär, som alltfört kunde anses föreligga, yttrade sig däruti, att sjukhuset till en väsentlig del var avsett för epidemisjukvård. Denna sjukhusets uppgift upphörde emellertid i huvudsak år 1893 vid epidemisjukhusets tillkomst. Tio år senare förlorade sjukhuset helt och hållet sin tidigare karaktär, i det då all dittills bedriven sjukvård vid sjukhuset upphörde och detsamma i stället togs i anspråk för sinnessjukvård, för vilket det varken vid upplåtelsen eller dittills varit avsett.

Man syntes sålunda icke kunna bestrida, att i de kungl. brev, som låge till grund för egendomens upplåtande till huvudstaden, något stöd icke gäves för den nuvarande användningen av egendomen. Emellertid hade uppenbarligen staden, när den under tidernas lopp nedlagt medel för byggnadernas apterande och omändring för de slag av sjukvård, som där vid olika tillfällen bedrivits, tydligen utgått ifrån, att staden ägde en starkare förfoganderätt över fastigheten än kungl. brevens ordalydelse gäve vid handen. Denna uppfattning syntes även hava varit kronans, ity att denna varken år 1878 eller år 1893 eller år 1903 framställt några anspråk på egendomens återfående. Det syntes också, som om rättsutvecklingen vore benägen att tillerkänna icke tidsbegränsade upplåtelser en starkare natur än av upplåtelseordalagen omedelbart framginge, något som jämväl torde vara rimligt, där markägaren genom uteblivna invändningar eller underlåtenhet att framställa yrkanden om egendomens återfående själv bidragit att hos besittaren skapa en sådan föreställning om besittningsrättens styrka. De utvidgningar, som under tidernas lopp faktiskt ägt rum av det ursprungliga upplåtelseändamålet torde alltså böra anses vara av kronan konkludent godtagna. På grund härav syntes staden icke kunna anses hava gjort sig skyldig till något missbruk av upplåtelsen, som skulle göra det möjligt för kronan att avhysa staden från fastigheten.

Fastighetskommissionen, som i sitt utlåtande jämväl erinrat därom, att byggnaderna å fastigheterna ansetts äga det kulturhistoriska värde, att byggnadsstyrelsen upptagit byggnaderna å den förteckning över statliga byggnadsminnesmärken, som av styrelsen författningsenligt underställts Kungl. Maj:ts prövning, har överlämnat ett beträffande fastigheterna den 9 november 1929 upprättat värderingsinstrument, avgivet av arkitekten i byggnadsstyrelsen Arvid Sjöqvist, utsedd av kommissionen, samt dåvarande förste ingenjören kaptenen G. Ernst Eggert, utsedd av stadens förhandlingsdelegerade. Handlingen är av följande innehåll:

»Värderingen har skett efter följande utgångspunkter:

- 1:o) Hänsyn har icke tagits till den nyttjanderättsupplåtelse, som Stockholms stad har till fastigheten.
- 2:o) Vid värderingen hava de å ofri och stadens grund belägna tomterna (nr 2 och 4) enligt praxis beräknats vara i värde lika med hälften av lika-belägen tomtmark å fri och egen grund.

- 3:o) Gatumarkersersättning anses belasta den del av tomten nr 1, 3, 5, som ingår i det nya kvarteret Tegen på så sätt, att dylik ersättning skall utgå såsom för 'ny gata' beträffande Katarina Bangata och Brännerigatan samt för 'vidgad gata' beträffande Bjurholms- (förut Nya Sandbergs-) gatan och Gottlandsgatan.
- 4:o) Den i nybildade kvarter ingående tomtmarken har tänkts bebyggd i anslutning till och i huvudsaklig överensstämmelse med vidliggande kvarters redan förefintliga och föreslagna nya bebyggelse, vadan värderingen av denna mark grundar sig på det antal eldstäder, som med sådant byggnads-sätt kan utvinnas.
- 5:o) Den gatumark, för vilken icke ersättning i ena eller andra formen skall utgivas till staden, har beräknats efter ett genomsnittsvärde av c:a 80 kronor per kvm.

Fastigheterna äro taxerade till sammanlagt 362,600 kronor; befintliga åbyggnader äro brandförsäkrade för 226,555 kronor.

Tomtmarken innehåller i areal tillhoppa 5,375.4 kvm., varav 4,774.2 kvm. å fri och egen samt 601.2 kvm. å ofri och stadens grund. Den sistnämnda arealen betraktas sålunda i värde vara lika med 300.6 kvm. å fri grund och hela arealen lika med 5,074.8 kvm.

Av sistnämnda areal ingå sammanlagt omkring 3,783.4 kvm. i kvarter, och omkring 1,291.4 kvm. skola utläggas till gatumark.

Kvartersmarken beräknas kunna inrymma omkring 465 normaleldstäder. Med hänsyn dels till markens belägenhet och beskaffenhet, dels till nu gällande tomtpolis i denna trakt, dels ock till tidpunkten för markens framtida försäljning uppskattas genomsnittliga värdet per eldstad till 1,000 kronor och sålunda värdet å hela kvartersarealen till 465,000 kronor.

För utläggning till Katarina Bangata och därinvid belägen platsbildning erfordras omkring 1,216.4 kvm. och för vidgning av Bjurholmsgatan omkring 75 kvm. av ovan angivna 1,291.4 kvm. gatumark. Av den förstnämnda arealen skola omkring 540 kvm. avstås utan och omkring 676.4 kvm. mot ersättning. Av den för Bjurholmsgatans vidgning behöfliga arealen skola omkring 19 kvm. avstås utan och omkring 56 kvm. mot ersättning. Sålunda skall ersättning utgå för tillhoppa omkring 732.4 kvm.

Gatumarkersersättning skall vidare utgivas dels för omkring 40 kvm. av ovan-nämnda platsbildning, dels för omkring 330 kvm. av Brännerigatan (= halva gatuarealen), dels för omkring 120 kvm. $\left(\frac{480}{4}\right)$ för vidgning av Gottlands-

gatan, eller för sammanlagt omkring 490 kvm. Om sistskrivna areal kvittas mot lika stor areal av ovan-nämnda omkring 732.4 kvm., skall alltså ersättning lämnas för omkring 242.4 kvm. Efter ovan angivna grunder skulle ersättningen sålunda bliva i runt tal 20,000 kronor för senast angivna areal.

Värdet å hela fastigheten efter förestående beräkningsgrunder blir 485,000 kronor.

Skulle gatumarkersersättning icke befinnas böra utgå för Brännerigatan, förut betecknad med 'Gränd-dessein', skall fastighetens värde ökas med i runt tal 30,000 kronor.

De å fastigheten nu befintliga byggnader äro av den art och beskaffenhet, att deras värde tillsammans med värdet å tomtmarken, sådan denna utnyttjas av dessa byggnader, måste uppskattas till väsentligen lägre belopp än enbart tomtmarken enligt ovanstående kalkyl.»

För egen del har *fastighetskommissionen* anfört, att kommissionen och stadens delegerade med tagen hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter enat sig

i det förslag till överenskommelse i godo, som nu föreläge och som innebure, att kronan skulle till staden avstå all sin rätt i avseende å fastigheterna mot ett kontant belopp av 300,000 kronor.

Med avseende å avtalet rörande stadens förvärv av fastigheterna nr 14 och 16 i kvarteret *Nederland* och kronans förvärv av tomten nr 23 i kvarteret *Gråberget* har kommissionen omnämnt, att förhandlingarna rörande dessa fastigheter föranletts av en skrivelse till fastighetskommissionen från generalpoststyrelsen, vari styrelsen anført huvudsakligen följande:

Postverket förhörde för närvarande lokaler för postkontoret Stockholm 4 i fastigheten med adressnummer 40 Högbergsgatan. Dessa lokaler vore numera alldeles otillräckliga, och erforderligt lokalutrymme kunde icke erhållas genom ytterligare utvidgning inom fastigheten. Ofrånkomligt vore därför, att åtgärder omedelbart vidtoges för att säkerställa lokalbehovet för ifrågavarande postkontor, särskilt som detta postkontor måste fungera så att säga såsom ett centralpostkontor för hela stadsdelen Södermalm. Frågan kunde, enligt styrelsens bestämda uppfattning, icke på tillfredsställande sätt lösas annorlunda, än genom att postverket förvärvade egen fastighet för postkontoret Stockholm 4. Sådant fastighet måste emellertid befinna sig i grannskapet av den plats, där postkontoret för närvarande vore beläget.

Till styrelsens kännedom hade kommit, att de fastigheter, som ägdes av telegrafverket, nämligen fastigheterna med adressnummer 45 och 47 Högbergsgatan, och vilka vore belägna snett emot den nuvarande postkontorslokalen, från och med årsskiftet 1931/1932 icke längre vore erforderliga för telegrafverkets behov utan bleve disponibla. Vid sådant förhållande hade styrelsen under hand fört förhandlingar med telegrafstyrelsen om överförande på postverket av nämnda båda fastigheter. Belägenheten av dessa fastigheter vore synnerligen lämplig för postverkets behov i förevarande fall.

Emellertid hade generalpoststyrelsen vid de förberedande underhandlingar, som förts, erhållit upplysning därom, att ifrågavarande fastigheter måste till så väsentlig del tagas i anspråk för förestående gaturegleringar, att desamma icke kunde komma till användning såsom postkontorslokaler. Generalpoststyrelsen hade därför varit nödsakad undersöka, huruvida i närheten av nuvarande postkontor funnes annan fastighet eller tomt, disponibel att kunna användas för postkontoret Stockholm 4. Vid de förhandlingar, som i sådant hänseende förts med stadens myndigheter, hade det visat sig, att Stockholms stad ägde en tomt, nr 23 i kvarteret *Gråberget*, belägen mellan *Tjärhovs-* och *Folkungagatorna*. Vid av professorn *E. Lallerstedt* på generalpoststyrelsens föranstaltande företagen undersökning hade konstaterats, att denna tomt synnerligen väl lämpade sig för uppförande därå av ett posthus.

Under återopande av underhandsförhandlingar anhölle generalpoststyrelsen, att genom fastighetskommissionens föranstaltande värdering måtte anställas av såväl fastigheterna Högbergsgatan 45 och 47 som tomten nr 23 i kvarteret *Gråberget* samt att fastighetskommissionen ville i övrigt vidtaga de förberedande åtgärder, som kunde ankomma på fastighetskommissionen i och för genomförande av ett utbyte av nu ifrågavarande fastigheter.

Med anledning av berörda skrivelse hade fastighetskommissionen trätt i förhandlingar med stadens underhandlingsdelegerade, varefter gemensam värdering av ifrågavarande fastigheter skett genom särskilda värderingsmän, nämligen arkitekten *Sjöqvist*, utsedd av kommissionen, och t. f. förste ingenjören

kaptenen Åke Virgin, utsedd av stadens delegerade. Värderingsinstrumentet, dagtecknat den 13 december 1930, hade följande innehåll:

- a) *kvarteret Nederland nr 14*, Högbergsgatan 45, tillhörig telegrafverket, uppskattas till ett värde av ..... 420,000 kronor,
- b) *kvarteret Nederland nr 16*, Högbergsgatan 47, Banbrinken, tillhörig telegrafverket, uppskattas till ett värde av ..... 220,000 kronor,
- c) *tomten nr 23, kvarteret Gråberget*, vid Folkungagatan och Tjärhovsgatan, tillhörig Stockholms stad, uppskattas till ett värde av .... 330,000 kronor.

För egen del har *fastighetskommissionen* rörande detta avtal anfört, att avtalet anslöte sig till de av värderingsmännen sålunda gemensamt åsatta värdena. Tillträdesdagarna hade bestämts med hänsyn till att telegrafverket icke kunde avflytta från fastigheterna i kvarteret Nederland före den 1 januari 1932 samt att den nya postbyggnaden å tomten i kvarteret Gråberget skulle vara disponibel vid sådan tid, att arbetena där kunde igångsättas redan under senare hälften av år 1931.

Beträffande avtalen rörande kvarteret Asplunden har *fastighetskommissionen* omnämnt följande:

Kronans tomter i kvarteret Asplunden (Garnisonssjukhuset) angränsades mot öster från Garvaregatan och ned till Norr Mälarstrand av tomterna nr 1 och 4 i kvarteret Asplunden, tillhöriga aktiebolaget Stockholms bryggerier. Bolaget hade upptagit fråga om dessa sina tomters användning, helt eller delvis, för andra ändamål än hittillsvarande — tidigare bryggerirörelse och numera endast mälterirörelse. Vid de förhandlingar bolaget i det sammanhanget bedrivit med staden angående eventuella ändringar i stadsplanen rörande bolagets tomter, hade uppkommit fråga om eventuellt framdragande av en ny gata i gränsen mellan kronans och bolagets tomter. För kronan hade en dylik lösning syntts önskvärd ur den synpunkten, att därigenom undginges emot Garnisonssjukhusets tomt vettande höga brandgavlar, samtidigt som en dylik ny gata skulle eventuellt medgiva ett fördelaktigare bebyggande och ett bättre utnyttjande även av kronans berörda tomter. Förhandlingarna mellan kommissionen samt staden och bolaget hade lett till upprättandet av de nu överlämnade avtalen samt förslag till ny stadsplan rörande kvarteret Asplunden, innebärande i huvudsak, att av bolagets mark utmed kronans tomter utlades en 9 meter bred gata, medan av kronans mark dels en 9-metersremsa i stadsplanen belades med byggnadsförbud, dels ock ytterligare en 3-metersremsa finge bebyggas endast i inskränkt omfattning. Gatans iordningställande bekostades helt av bolaget, varjämte kronan vore befriad från utgivande av gatumarkensättning beträffande den nya gatan. Bolaget skulle tillika utgiva till kronan ett kontant belopp av 50,000 kronor.

Med hänsyn till de fördelar, som genom dessa avtal och den nya stadsplanen skulle ernås för kronans del, har *fastighetskommissionen* funnit den med bolaget överenskomna ersättningen vara skälig för de uppostringar i avseende å inskränkningar i rätten att bebygga kronans tomter, som avtalen innebure.

Slutligen har kommissionen beträffande dispositionen av de genom avtalen inflytande medlen anfört att, i vad avsåge de genom avtalet angående byte av mark i kvarteren Nederland och Gråberget inflytande medlen, det icke syntes vara något att erinra mot ett av generalpoststyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 augusti 1930 framställt och

av riksräkenskapsverket i utlåtande den 20 september 1930 biträtt förslag, att ifrågavarande mellangift skulle få användas för påbörjande av en postbyggnad å den av kronan förvärvade tomten, detta under förutsättning, att fastigheterna i kvarteret Nederland överfördes från telegrafverkets till postverkets fond. Övriga inflytande medel syntes lämpligen kunna tillföras statsverkets fond för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden.

Rörande de här ifrågavarande avtalen och kommissionens förslag till disposition av inflytande medel hava utlåtanden avgivits av vederbörande myndigheter.

*Yttranden
över avtalen
m. m.*

Om avtalet angående de av Katarina sjukhus disponerade fastigheterna hava utlåtanden avgivits av justitiekanslersämbetet, kammarkollegiet, statskontoret och byggnadsstyrelsen.

Justitiekanslersämbetet har anfört, att ämbetet funnit remisshandlingarna icke giva ämbetet anledning ifrågasätta talan mot staden på grund av att fastigheterna i fråga syntes hava under ett antal år använts för annat ändamål, än vid upplåtelsen avsetts. Ämbetet, som ej heller av remisshandlingarna kunnat bilda sig något omdöme angående skäligheten av den avtalade köpeskillingen, hade för sin del ingen erinran att framställa mot att avtalet vunne statsmakternas godkännande.

Kammarkollegiet har anfört huvudsakligen följande:

Värderingsmännen hade vid sin förrättning åsatt fastigheterna ett värde av 485,000 kronor eventuellt 515,000 kronor, varvid antecknats, att hänsyn icke tagits till den nyttjanderättsupplåtelse, som Stockholms stad hade till fastigheterna. Fastighetskommissionen hade i sin skrivelse meddelat, att kommissionen och stadens delegerade »med tagen hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter» enat sig i det förslag till överenskommelse i godo, som nu föreläge och innebure, att kronan till staden avstode all sin rätt beträffande fastigheterna mot ett kontant belopp av 300,000 kronor.

Kollegiet hade ej kunnat utröna, vilka beräkningar legat till grund för detta reducerade belopp. Det syntes dock påtagligt, att parterna skridit till överenskommelse under antagandet att något påstående om nyttjanderättens fortsatta bestånd ej kunde göras gällande. Uppenbart torde vara, att, därest tomternas försäljningsvärde skulle hava sänkts med hänsyn till ett anspråk från stadens sida, att nyttjanderätten fortfarande kunde göras rättsligen gällande, det nu föreliggande försäljningsavtalet icke kunde tillstyrkas med mindre ett dylikt anspråk blivit av domstol godkänt.

Reduktionen i försäljningspriset syntes hava föranletts huvudsakligen av den uppfattningen, att vissa byggnader å fastigheten ansetts hava det kulturhistoriska värde, att de förmenades böra för framtiden bevaras. Huruvida de å fastigheten varande byggnaderna ägde en sådan karaktär av kulturminnesmärke, att de borde med ekonomisk uppoffring från statens sida för framtiden bevaras, undandroge sig kollegiets bedömande. Kollegiet funne denna fråga för närvarande outhärdad men föreställde sig, att riksantikvariens yttrande härutinnan bleve inhämtat. Emellertid ville kollegiet för sin del ifrågasätta, om statens intresse av byggnadernas bevarande, därest ett sådant skulle anses förefinnas, skulle ensamt för sig kunna uppväga den betydande reduktion av det uppskattade värdet, som den föreslagna köpeskillingen innebure. Skulle emellertid Kungl. Maj:t finna, att byggnaderna såsom ägande kulturhistoriskt värde borde bevaras och köpeskillingen av denna anledning sättas lägre än värderingssumman, måste enligt kollegiets mening i avtalet intagas bestämmelse, som på

betryggande sätt förpliktade staden att för framtiden bevara och i värdigt skick underhålla byggnaderna, med rätt likväl för staden att nyttja byggnaderna för ändamål, som kunde anses förenligt med deras egenskap av kulturminnesmärke.

I ärendets nuvarande skick funne sig emellertid kollegiet icke kunna tillstyrka det av kommissionen framlagda förslaget till avtal om försäljning av fastigheterna i fråga.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot detta avtal.

Byggnadsstyrelsen uttalar, att styrelsen med hänsyn till de i ärendet anförda omständigheterna kunde tillstyrka den angivna köpeskillingen av 300,000 kronor. Rörande de å fastigheterna befintliga byggnaderna ville styrelsen erinra, att förutvarande överintendentensämbetet i utlåtande den 3 mars 1915 angående ändring av stadsplanen för den del av Katarina församling, som begränsades av Östgöta-, Skåne-, Södermanna- och Gotlandsgatorna, framhållit, att hela anläggningen med sina särskilt vackra gårdspartier vore ett värdefullt och typiskt stadsparti från det äldre Södermalm och att denna tidsbild borde bevaras åt eftervärlden. Byggnaderna i fråga hade sedermera av byggnadsstyrelsen upptagits på den förteckning över kulturhistoriskt märkliga byggnader, som byggnadsstyrelsen, med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 26 november 1920 med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet, med skrivelse den 15 mars 1929 överlämnat till Kungl. Maj:ts prövning. Med hänsyn härtill förutsatte byggnadsstyrelsen, som under hand rådgjort med riksantikvarien i förevarande försäljningsfråga, att staden vid eventuellt blivande om- och nybyggnadsarbeten inom fastigheten komme att i möjligaste mån taga hänsyn till anläggningens kulturhistoriska värde.

Beträffande avtalet om fastigheterna i kvarteren *Nederland* och *Gråberget* hava yttranden avgivits av *justitiekanslersämbetet*, *kammarkollegiet*, *statskontoret*, *byggnadsstyrelsen*, *generalpoststyrelsen* och *telegrafstyrelsen*. Ingen av myndigheterna har haft något att erinra mot det föreliggande avtalet.

Rörande avtalen om fastigheterna i kvarteret *Asplunden* hava *justitiekanslersämbetet*, *arméförvaltningen*, *kammarkollegiet*, *statskontoret* och *byggnadsstyrelsen* avgivit utlåtanden och därvid icke haft något att erinra mot avtalen. Arméförvaltningen har emellertid förutsatt, att kronans å den i avtalet avsedda marken nu befintliga byggnader få kvarstå därstädes, så länge de erfordras för något kronans ändamål, samt att, om de under denna tid skulle bliva skadade av brand, de få iståndsättas till den storlek, de före denna ägt. Byggnadsstyrelsen har framhållit, att den i avtalet med aktiebolaget *Stockholms bryggerier* intagna bestämmelsen därom, att vid framtida bebyggande av den till fastigheten nr 5 i nämnda kvarter hörande, vid den föreslagna nya gatan belägna tomtmarken en 3 meter bred remsa utmed den föreslagna förgården skulle med viss begränsning lämnas fri från bebyggelse, förefölle vara obehörlig med hänsyn till att avståndet mellan byggnadslinjerna å ömse sidor om nämnda gata i alla fall bleve så stort, att den bolaget tillhöriga tomten enligt för närvarande gällande författningar kunde i huvudsak bebyggas till den i den nu föreslagna stadsplanen avsedda byggnadshöjden.

Beträffande frågan om dispositionen av de genom avtalen inflytande medlen har *riksrökenskapsverket* förklarat sig icke hava något att erinra mot fastighetskommissionens förslag. *Statskontoret* har beträffande dispositionen av de i förevarande avtal angivna försäljningssummorna funnit någon erinran icke kunna göras.

Det av kronans fastighetskommission överlämnade villkorliga avtalet rörande de av staden för Katarina sjukhus för närvarande disponerade fastigheterna utgör ett av kommissionen i enlighet med de för dess verksamhet meddelade direktiven utarbetat förlikningsavtal mellan kronan och Stockholms stad, varigenom i godo och med ömsesidiga eftergifter bilägges ett av tvisteämnena mellan kronan och Stockholms stad. Vid bedömandet av den i avtalet bestämda gottgörelsen till kronan för avståendet av alla kronans rättigheter till fastigheterna bör förty tagas särskild hänsyn till det förhållandet, att vardera parten av angivna skäl ansett sig äga motstridiga rättigheter beträffande fastigheterna — kronan rätt att återfå fri disposition till fastigheterna och staden rätt att även för framtiden utan ersättning för sjukhusändamål disponera fastigheterna. Förutom att det rättsliga läget beträffande dispositionsrätten till fastigheterna sålunda är ovisst, torde även få tagas i betraktande, att det här är fråga om avveckling av vissa för lång tid tillbaka av kronan till stadens förmån träffade dispositioner.

Såsom fastighetskommissionen antyder, är vidare för kronans del att beakta att kronan, även vid återvinnande av den av staden bestridda fria dispositionsrätten till fastigheterna, av kulturhistoriska skäl måhända skulle se sig föranlåten att icke utnyttja fastigheterna annorledes än genom de därstädes redan befintliga byggnaderna, varigenom fastigheternas värde ur ren avkomstsynpunkt torde komma att, i enlighet med vad värderingsmännen uttalat, högst väsentligt understiga det av värderingsmännen med helt annan utgångspunkt åsatta värdet av 485,000, eventuellt 515,000 kronor.

Om man emellertid lika med de statliga myndigheter, vilka närmast hava att tillgodose byggnadsminnesvårdens intressen, anser de nuvarande byggnaderna å fastigheterna äga det kulturhistoriska värde, att deras bibehållande är önskvärt, så lär detta önskemål kunna vid ett fastigheternas överlåtande å staden lättare förverkligas, därest — såsom kommissionens förslag innebär — stadens inköpspris icke sättes högre än att det kan förräntas även med bibehållande av de nuvarande byggnaderna. Bevarandet av de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna inom Stockholm är givetvis av intresse främst för staden, och detta intresse lär staden beakta även i förevarande fall, oavsett huruvida förbehåll av kronan gjorts om, att vid om- och nybyggnad å fastigheten hänsyn skall tagas till förefintliga byggnaders kulturhistoriska värde.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört finner jag det mellan fastighetskommissionen och staden träffade avtalet rörande de för Katarina sjukhus nu disponerade fastigheterna kunna, sådant det föreligger, ur kronans synpunkt godtagas.

Vad angår avtalen rörande fastigheterna i kvarteren

Nederland och Gråberget samt i kvarteret Asplunden, vilka avtal av de hörda myndigheterna lämnats utan erinran, har även jag funnit desamma förenliga med kronans intressen. Jag vill därför tillstyrka, att dessa avtal varda för kronans del godkända. Med anledning av vad arméförvaltningen anfört rörande bibehållandet av nu befintliga, kronan tillhöriga byggnader i kvarteret Asplunden vill jag framhålla, att fastställandet av förevarande stadsplaneändring icke föranleder, att de av ämbetsverket avsedda byggnaderna skulle behöva rivras. Vad byggnadsstyrelsen anfört beträffande avtalet om fastigheterna i kvarteret Asplunden synes mig icke vara av beskaffenhet att böra föranleda ändring i avtalet.

Vidkommande dispositionen av de genom ifrågavarande avtal inflytande medlen ansluter jag mig till det av fastighetskommissionen därutinnan framförda förslaget, enligt vilket det på grund av avtalet rörande byte av mark i kvarteren Nederland och Gråberget inflytande beloppet 310,000 kronor skulle, på sätt generalpoststyrelsen förutsatt, tagas i anspråk för posthusbyggnad å den av kronan förvärvade tomten, medan övriga medel skulle tillföras fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden. Beträffande nyssnämnda posthusbyggnad kommer jag i annat sammanhang denna dag att göra framställning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels godkänna här ifrågavarande, av kronans fastighetskommission, å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar, samt Stockholms stads fastighetsnämnd, å stadens vägnar, avslutade tre avtal ävensom omförmälda av kronans fastighetskommission, å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar, med aktiebolaget Stockholms bryggerier avslutade avtal,

dels ock vid bifall härtill besluta,

ej mindre att det på grund av avtalet angående byte av mark i kvarteren Nederland och Gråberget inflytande beloppet skall användas till posthusbyggnad i kvarteret Gråberget å Södermalm i Stockholm,

än även att på grund av avtalen i övrigt inflytande medel skola tillföras fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Waldemar Wiens.

Bil. 1.

Mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Stockholms stad, å andra sidan, har träffats följande

Köpeavtal.

§ 1.

Kungl. Maj:t och kronan försäljer härmed till Stockholms stad de i kvarteret Bondetorpet mindre å Södermalm här i staden belägna fastigheterna å fri och egen grund n:ris 1, 3 och 5 enligt 1810 års nummerordning, i areal innehållande cirka 4,774.2 kvadratmeter, samt de å ofri och stadens grund belägna fastigheterna i sagda kvarter n:ris 2 och 4 enligt samma nummerordning, i areal innehållande cirka 601.2 kvadratmeter, emot en köpeskilling av trehundrausen (300,000:—) kronor.

§ 2.

Såsom tillträdesdag för de överlåtna fastigheterna, vilka redan innehavas av staden, skall anses den 1 juli 1931.

§ 3.

Köpeskillingen skall kontant gäldas å tillträdesdagen den 1 juli 1931.

§ 4.

Staden skall äga att enbart med stöd av detta avtal, och sålunda utan att något särskilt köpebrev eller annan ytterligare köpehandling av kronan utfärdas, söka och erhålla lagfart å den fasta egendom, som staden genom detta avtal förvärvar, så snart avtalet blivit i enlighet med vad i § 9 här nedan sägs, godkänt ej mindre för stadens del av stadsfullmäktige genom beslut, som blivit i vederbörlig ordning fastställt, än även för kronans del av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Kronan skall tillhandahålla staden de kartor, lagfartsbevis och övriga äganderättshandlingar ävensom brandförsäkringshandlingar, vilka röra utslutande de överlåtna fastigheterna.

§ 5.

Staden skall ensam vidkännas alla kostnader för de överlåtna fastigheternas avmätning ävensom alla kostnader för stadens lagfart å de överlåtna fastigheterna.

§ 6.

Kronan garanterar, att de överlåtna fastigheterna icke besväras av några inteckningar.

§ 7.

Staden skall uppbära den avkastning, däri inräknat utdelning från brandförsäkringsverk, från de överlåtna fastigheterna, som belöper på tiden från och med den 1 juli 1931, samt ansvara för fastigheternas på samma tid belöpande skatter och onera.

§ 8.

Kungl. Maj:t och kronan förbinder sig att för tiden före den 1 juli 1931 icke mot staden göra gällande några anspråk i följd av ägande- eller dispositionsrätt.

Detta avtal skall icke anses innebära något medgivande i fråga om kronans eller stadens äganderätts- eller dispositionsrättsanspråk rörande fastigheter eller områden, vilka icke omfattas av detta avtal.

§ 9.

Har detta avtal icke blivit godkänt av stadsfullmäktige före den 1 april 1931 genom beslut, som varder vederbörligen fastställt, och av Kungl. Maj:t och riksdagen före den 1 juli 1931, skall avtalet anses hava till alla delar förfallit.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade och växlade.

Stockholm den 29 januari 1931.

Stockholm den 13 februari 1931.

För Kungl. Maj:t och kronan:

För Stockholms stad:

Kronans fastighetskommission
av år 1925

Dess fastighetsnämnd:

S. H. Kvarnzelius.

Harry Sandberg.

Sten Stendahl. Anders Anderson.

/ M. Sellberg.

Bevittnas:

Bevittnas:

Olof Ekeroth.
Lidingö.

Sten Grönvall.

Karl W. Ericsson.

Alice Hallberg.

Bil. 2.

Mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Stockholms stad, å andra sidan, har träffats följande

Avtal.

§ 1.

Mom. A. Kungl. Maj:t och kronan överläter härmed till Stockholms stad fastigheterna nr 14 och 16 i kvarteret Nederland å Södermalm här i staden.

Mom. B. Stockholms stad överläter härmed till Kungl. Maj:t och kronan tomten nr 23 i kvarteret Gråberget å Södermalm här i staden.

§ 2.

De i § 1 mom. A angivna fastigheterna i kvarteret Nederland skola av staden tillträdas den 1 januari 1932, och den i § 1 mom. B angivna tomten nr 23 i kvarteret Gråberget skall av kronan tillträdas den 1 juli 1931.

§ 3.

I mellangift för de överlätna fastigheterna skall Stockholms stad den 2 januari 1932 till Kungl. Maj:t och kronan erlägga ett kontant belopp av trehundraotuset (310,000: —) kronor.

§ 4.

Vardera kontrahenten skall äga att enbart med stöd av detta avtal, och sålunda utan att någon ytterligare överlåtelsehandling av medkontrahenten utfärdas, söka och erhålla lagfart å den fasta egendom, som kontrahenten genom detta avtal förvärvar, så snart avtalet blivit, i enlighet med vad i § 8 här nedan sägs, godkänt ej mindre för stadens del av stadsfullmäktige genom beslut, som blivit i vederbörlig ordning fastställt, än även för kronans del av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Vardera kontrahenten skall beträffande av honom överlåten fastighet tillhandahålla medkontrahenten de kartor, lagfartsbevis och övriga äganderättshandlingar ävensom brandförsäkringshandlingar, vilka röra uteslutande respektive överlåtna fastighet.

§ 5.

De enligt gällande taxa beräknade kostnaderna för tomtmätningar, vilka erfordras för erhållande av lagfart å de överlåtna fastigheterna, skola betalas av kronan och staden till hälften vardera.

Vardera kontrahenten vidkännes kostnaderna för lagfart å av honom förvärvad fastighet.

§ 6.

Kronan och staden garantera ömsesidigt, att de överlåtna fastigheterna icke besväras av några in-teckningar. Gatumarkersättning skall icke utgå från den utav kronan förvärvade fastigheten.

§ 7.

Vardera kontrahenten uppbär den avkastning, däri inräknat utdelning från brandförsäkringsverk, från utav honom förvärvad fastighet, som belöper på tiden från och med respektive tillträdesdag, samt ansvarar för fastighetens på samma tid belöpande skatter och onera.

§ 8.

Har detta avtal icke blivit godkänt av stadsfullmäktige före den 1 april 1931 genom beslut, som varder vederbörligen fastställt, och av Kungl. Maj:t och riksdagen före den 1 juli 1931, skall avtalet anses hava till alla delar förfallit.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade och växlade.

Stockholm den 29 januari 1931.

Stockholm den 13 februari 1931.

För Kungl. Maj:t och kronan:

För Stockholms stad:

Kronans fastighetskommission
av år 1925

Dess fastighetsnämnd:

S. H. Kvarnzelius.

Harry Sandberg.

Sten Stendahl. Anders Anderson.

/ M. Sellberg.

Bevittnas:

Bevittnas:

Olof Ekeroth. Sten Grönvall.
Lidingö.

Karl W. Ericsson. Alice Hallberg.

Bil. 3.

Under förutsättning att för kvarteret Asplunden å Kungsholmen i Stockholm ändring av gällande stadsplan och byggnadsbestämmelser varder vederbörligen antagen och fastställd i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som finnes närmare angivet å en stadsplanenämndens skrivelse till fastighetsnämnden den 28 januari 1931 bifogad, med Pl. 799 betecknad karta med tillhörande beskrivning, är mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt aktiebolaget Stockholms bryggerier, här nedan benämnt bolaget, å andra sidan, upprättat detta

Avtal.

1:o.

Kungl. Maj:t och kronan förbinder sig och blivande ägare till fastigheten nr 5 uti kvarteret Asplunden att vid framtida bebyggande av den till fastigheten hörande, vid den föreslagna nya gatan belägna tomtmarken lämna en tre (3) meter bred remsa utmed den föreslagna förgården fri från bebyggelse för all framtid, dock med rätt för Kungl. Maj:t och kronan att bygga särskilda områden å denna tremetersremsa i den omfattning sådant kan ske med hänsyn till bebyggelsen å bolagets tomtmark vid den nya gatans östra sida, men i varje fall ej till större längd utmed förgården än sammanlagt 50 meter.

2:o.

Som ersättning för ovan i mom. 1:o omförmält medgivande betalar bolaget till Kungl. Maj:t och kronan femtiotusen (50,000:—) kronor en månad efter det Kungl. Maj:t fastställt här ovan omförmälda förslag till stadsplan jämte byggnadsbestämmelser.

3:o.

Bolaget förbinder sig dels att kostnadsfritt till Stockholms stad överlåta den mark, som enligt förenämnda stadsplaneförslag skall utläggas som ny gata utmed östra sidan av kronans tomtmark i kvarteret Asplunden, dels att gent emot staden ansvara för alla kostnader beträffande hela den nya gatans terrassering, förseende med avlopp och erforderlig beläggning, dels att kvartersmarken å bolagets tomtmark utmed den nya gatan bebyggas på sådant enhetligt och ur arkitektonisk synpunkt tillfredsställande sätt, som av Kungl. Maj:t kan godtagas.

4:o.

Därest Stockholms stadsfullmäktige icke före den 20 maj 1931 genom beslut, som varder i vederbörlig ordning fastställt, godkänna ändringen av stadsplanen och därtill hörande byggnadsbestämmelser, och hava icke Kungl. Maj:t och riksdagen före den 1 juli 1931 godkänt detta avtal, samt har Kungl. Maj:t icke före den 1 augusti 1931 fastställt stadsplaneändringen och därtill hörande byggnadsbestämmelser, har detta avtal till alla delar förfallit.

Härav äro två lika lydande exemplar upprättade och växlade.

Stockholm den 16 februari 1931.

För Kungl. Maj:t och kronan:

Kronans fastighetskommission
av år 1925

S. H. Kvarnzelius.

Sten Stendahl. Anders Anderson.

Aktiebolaget Stockholms Bryggerier:

B. Almgren.

Fr. Heiss.

Bevittnas:

Karl H. Tottie.

Sten Grönvall. H. Engström.

Bevittnas:

Karl A. Hagen.

Bil. 4.

Under förutsättning att för kvarteret Asplunden å Kungsholmen i Stockholm ändring av gällande stadsplan och byggnadsbestämmelser varder vederbörligen antagen och fastställd i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som finnes närmare angivet å en stadsplanenämndens skrivelse till fastighetsnämnden den 28 januari 1931 bifogad, med Pl. 799 betecknad karta med tillhörande beskrivning, har mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena samt Stockholms stad, å andra sidan träffats den överenskommelse, att kronan skall vara befriad från utgivande av gatumarkersättning beträffande den nya gata, som enligt förenämnda stadsplaneförslag skall utläggas utmed östra sidan av kronans tomtmark i kvarteret Asplunden.

Därest Stockholms stadsfullmäktige icke före den 20 maj 1931 genom beslut, som varder i vederbörlig ordning fastställt, godkänna ändringen av stadsplanen och därtill hörande byggnadsbestämmelser, och hava icke Kungl. Maj:t och riksdagen före den 1 juli 1931 godkänt detta avtal, samt har Kungl. Maj:t icke före den 1 augusti 1931 fastställt stadsplaneändringen och därtill hörande byggnadsbestämmelser, har detta avtal till alla delar förfallit.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade och växlade.

Stockholm den 16 februari 1931.

Stockholm den 16 februari 1931.

För Kungl. Maj:t och kronan:
Kronans fastighetskommission
av år 1925

För Stockholms stad:
Dess fastighetsnämnd:
Harry Sandberg.

S. H. Kvarnzelius.

/M. Sellberg.

Anders Anderson. Sten Stendahl.

Bevittnas:

Bevittnas:

Sten Grönvall. Karl H. Tottie. Karl W. Ericsson. Alice Hallberg.

